

Rozvojový plán obce Vyšné Ružbachy 2024 – 2030

*V rámci Národného projektu Rozvojové tímy I. podporeného
Európskym sociálnym fondom +
Verzia 1.0*

OBSAH

Úvod	str. 3
1. Prezentácia obce a jej základné údaje	str. 4
1.1 História obce Vyšné Ružbachy	str. 5
1.2 Pamiatky obce	str. 7
1.3 Prírodné pomery	str. 9
1.4 Kvalita životného prostredia	str. 10
1.5 Ochrana ovzdušia	str. 10
1.6 Odpadové hospodárstvo	str. 11
1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie, národnosť)	str. 12
1.8 Služby	str. 12
1.9 Zamestnanosť	str. 14
2. Zapojenie verejnosti do prípravy RPO prostredníctvom komunitných fór a fókusových skupín	str. 15
3. Analytická časť	str. 19
3.1 Analýza súčasného stavu	str. 19
3.2 SWOT analýzy	str. 21
4. Strategická časť	str. 27
4.1 Vízie, ciele a priority	str. 27
5. Programová časť	str. 28
5.1 Prierezové opatrenia	str. 28
5.2 Plánované projekty na roky 2024 – 2030 a finančný plán	str. 29
6. Realizačná časť	str. 32
6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO	str. 32
7. Monitorovanie a hodnotenie	str. 34
8. Záver	str. 35
Zoznam použitých skratiek	str. 36
Zoznam použitej literatúry	str. 37
Príloha č. 1: Spracovatelia RPO Vyšné Ružbachy 2024 – 2030	str. 38

ÚVOD

Obec Vyšné Ružbachy je otvorená výzvam a príležitostiam, ktoré prispievajú k rozvoju našej spoločnosti a skvalitneniu životnej úrovne našich občanov.

Obec aktívne pracuje na zlepšení všetkých oblastí života. Okrem zabezpečenia technickej a rozvoja občianskej vybavenosti, je obec taktiež zapojená do Národného projektu Rozvojové tímy I. (ďalej „NP RT I.“), a to s účinnosťou od 19. augusta 2024.

Cieľom projektu je zabezpečiť vzájomnú previazanosť tzv. mäkkých aktivít v oblasti vzdelávania, bývania, zamestnanosti a protirómskeho rasizmu s tzv. tvrdými aktivitami zameranými na nevyhnutné infraštruktúrne opatrenia a investície potrebné na zlepšenie životnej úrovne celej obce (napr. výstavba a rekonštrukcia vodovodu, vybudovanie čističky odpadových vôd a kanalizácie, vybudovanie chodníkov a ciest, výstavba zberného dvora, dobudovanie ZŠ, výstavba nových nájomných bytov). K povinným členom Rozvojového tímu (ďalej RT), ktorí okrem kvalifikačných predpokladov musia spĺňať aj podmienku bezúhonnosti, patria: rozvojový pracovník plánovania, sociálny pracovník, rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo, rozvojový pracovník pre mládež, rozvojový pracovník pre bývanie, nenementorka a nene.

RT sa podieľa na príprave a vyhotovení Rozvojového plánu obce (ďalej RPO), ktorý je komplexným a strategickým dokumentom identifikujúcim potreby obce, stanovuje ciele a stratégie na zlepšenie životných podmienok obyvateľov a rozvoj obce ako celku. Tvorbe tohto dokumentu predchádzalo mapovanie, z ktorého vzišli demografické údaje o počte obyvateľov, údaje v oblasti vzdelanosti, bývania a zamestnanosti v obci.

RPO vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov na území obce, formuluje ich predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami na jej zabezpečenie. Konceptne a systémovo analyzuje súčasnosť a určuje budúcnosť rozvoja spolu s plánovanými investičnými projektami a finančným plánom na ich zabezpečenie. Súčasťou rozvojového plánu obce je aj akčný plán.

Veríme, že dokument prispeje k naplneniu strategických cieľov obce Vyšné Ružbachy, a že bude plnohodnotným dokumentom k činnostiam, ktoré prispejú k rozvoju našej obce.

Spracovala: Mgr. Mária Pompová a členovia RT

1. PREZENTÁCIA OBCE A JEJ ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tabuľka č. 1: Prezentácia obce

Názov:	Rozvojový plán obce Vyšné Ružbachy 2024 – 2030
Územné vymedzenie:	obec Vyšné Ružbachy
Územný plán obce:	Áno
Prvá písomná zmienka:	1329
Dátum schválenia RPO:	27.02.2025
Dátum platnosti:	od 28.02.2025 – 30.09.2030
Publikovaný verejne:	https://www.obecvysneruzbachy.sk

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č. 2: Základné údaje obce

<i>Samosprávny kraj:</i>	Prešovský
<i>Okres:</i>	Stará Ľubovňa
<i>Región:</i>	Spiš
<i>Nadmorská výška stredu obce:</i>	625 m. n. m.
<i>Rozloha katastra:</i>	1796 ha
<i>Počet obyvateľov ku dňu 31.01.2025</i>	1429
<i>Hustota obyvateľstva:</i>	80 obyvateľov/km ²
<i>PSČ:</i>	065 02
<i>Adresa obecného úradu:</i>	Vyšné Ružbachy č. 243
<i>Telefón:</i>	052/43 98 110
<i>Starosta obce:</i>	Mgr. Peter Martinek

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.1 História obce Vyšné Ružbachy

Najstaršie stopy osídlenia v oblasti Ružbách siahajú až do paleolitu. Neskôr sa v oblasti historického Spiša dostala do styku s tunajším starousadlým domorodým osídlením vyspelá keltsko-dácka kultúra a od 7. storočia sa predpokladá osídlenie územia Slovanmi. Po zániku Veľkej Moravy sa toto územie prechodne dostalo pod poľský vplyv a s postupným štátotvorným usporiadaním raného Uhorska sa od 12. storočia stalo jeho súčasťou a bolo postupne včlenené do Spišskej župy.

V poslednej štvrtine 13. storočia sa začala etapa dosídľovania severozápadného Spiša. V donačnej listine z roku 1287 obdržal Šoltýs Henrich z Podolínca územie, na ktorom založil v roku 1288 dedinu Nižné Ružbachy a neskôr, v roku 1329 Vyšné Ružbachy. Obec bola ohraničená potokom Rauschenbach (v preklade z nemčiny: „šumiaci potok“), odkiaľ zrejme pochádza i názov obce. Tento názov poukazuje na výskyt prameňov vody, obsahujúcej perlivý oxid uhličitý. V roku 1408 sa Vyšné Ružbachy uvádzajú s názvom Nova Rausenbach ako príslušenstvo ľubovnianskeho hradného panstva, ktorému patrili aj v neskoršom feudalizme. V roku 1412 sa Vyšné Ružbachy stávajú spolu s 13 spišskými mestami a s ďalšími trinástimi dedinami ľubovniansko-podolínskeho hradného domínia súčasťou tzv. poľského zálohu a späť k Uhorsku sa toto územie pripojilo až v roku 1772.

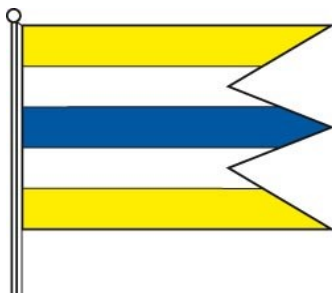
Miestne obyvateľstvo sa okrem poľnohospodárstva, chovu dobytky a oviec, venovalo ťažbe dreva a poľovníctvu. Udomácnili sa tu i niektoré vedľajšie činnosti ako výroba nástrojov na spracovanie ľanu a výroba poľnohospodárskeho náradia, šindliarstvo, pálenie dreveného uhlia a vápna i výroba papiera, či ťažba travertínu. Ľudia boli zamestnávaní na výstavbe kúpeľných budov a v letných mesiacoch predávali zámožným návštevníkom lesné plody a huby. Kronika z roku 1931 uvádza, že v okolí obce bolo rozvinuté i baníctvo, po ktorom je už iba málo stôp. Kronika nám opisuje i niekdajšiu kultúru bývania v obci. Staré domy mali murivo celé z travertínu a boli pokryté šindľom. Štítom boli natočené do ulice. V každom z nich bývali 2-3 rodiny. Za jednu z najstarších častí obce sa pokladalo tzv. „Dvorišče“, ako sa označovala skupina domov v strede „Lázenskej“ ulice. Podľa ústneho podania tam údajne v 14. storočí vzniklo prvé panské sídlo vo Vyšných Ružbachoch s prvým murovaným domom. Život miestneho obyvateľstva bol úzko spätý s postupným rozvojom kúpeľného ruchu, ktorého

počiatky siahajú až do 16. storočia. Postupne sa vyvinulo kúpeľné stredisko celoštátneho významu a obľúbené centrum domáceho, ale i zahraničného cestovného ruchu.

Symoly obce

Erb obce

Vlajka obce

Pečať obce

Erb obce Vyšné Ružbachy zobrazuje Pannu Máriu s dieťaťom, v žlto-modrej farbe, po boku sú štyri žlté hviezdy. Erb graficky spracoval jeden z najvýznamnejších heraldických výtvarníkov Slovenska Ladislav Čisárik. Erb obce Vyšné Ružbachy sa vyobrazuje farebne. Výnimočne, ak to nie je z objektívnych dôvodov možné, možno od farebného vyobrazenia upustiť. Za obecný erb sa považuje aj jeho jednofarebné grafické zobrazenie alebo stvárnenie z kovu, keramického alebo iného materiálu, ak vyobrazením zodpovedá vyobrazeniu erbu obce.

Vlajka obce Vyšné Ružbachy má podobu piatich pozdĺžnych pruhov žltého, bieleno, modrého, bieleno a žltého. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zaátrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Pečať obce Vyšné Ružbachy je okrúhla, uprostred s obecným erbom a kruhopisom „OBEC VYŠNÉ RUŽBACHY“. Priemer pečate je 36 milimetrov.

1.2 Pamiatky obce Vyšné Ružbachy

Vyšné Ružbachy, známe najmä svojimi kúpeľmi, sa pýšia aj niekoľkými historickými pamiatkami a zaujímavými miestami:

1. Rímskokatolícky kostol Obetovania Pána

Tento historický kostol sa nachádza v centre obce a je jednou z dominantných pamiatok. Kostol pochádza z obdobia 17. storočia a jeho interiér zaujme krásnymi oltármi a nástennými maľbami.

2. Biely dom

3. Prírodné jazierko Kráter

4. Medzinárodné sochárske sympóziu

5. Prírodné pamiatky a okolité oblasti

Obec Vyšné Ružbachy je obklopená nádhernou prírodou, v ktorej sa nachádzajú rôzne prírodné pamiatky, ako napríklad chránené oblasti a prírodné rezervácie. Okolie je ideálne na turistiku a cykloturistiku, s možnosťou obdivovať krásy slovenskej prírody.

Tieto pamiatky v kombinácii s prírodnými krásami a kúpeľmi robia z Vyšných Ružbách príjemné miesto pre návštevníkov hľadajúcich relax, históriu a kultúru.

1.3 Prírodné pomery

Poloha

Obec Vyšné Ružbachy leží v severnom Spiši, na juhovýchodnom úpätí Spišskej Magury. Podľa administratívneho členenia patrí do Prešovského kraja, do okresu Stará Ľubovňa. Jej absolútna geografická poloha je daná súradnicami 20° 34' východnej zemepisnej dĺžky a 49° 18' severnej zemepisnej šírky. Leží v nadmorskej výške 625 m. n. m. v doline Zálažného potoka, ktorý pramení na svahoch Spišskej Magury pod Veterným vrchom. Vyšné Ružbachy sú lokalizované na štátnej ceste III. kategórie č. 5419 Nižné Ružbachy - Vyšné Ružbachy, 2,1 km od jej križovatky so štátnou cestou I. kategórie č. 77 Stará Ľubovňa - Spišská Belá. Jednokolejová železničná trať č. 185 Poprad - Plaveč prechádzajúca cez susedné Nižné Ružbachy je od obce vzdialená 2,7 km.

Podnebie

Doliny a nízke vysočiny patria do mierne teplej klimatickej oblasti, stredovysočiny (nad 800 m. n. m.) do mierne chladnej oblasti. Najchladnejším mesiacom býva január, najteplejší je júl. Snehová pokrývka trvá od decembra do marca. Vyšné Ružbachy majú priemernú ročnú teplotu 6,1° C, studenú zimu s priemernou januárovou teplotou -5,9° C a mierne teplé leto s júlovou teplotou 16,7° C. Denné maximá v zime bývajú málo pod nulou, za oteplenia vystupujú nad 5°C, mimoriadne nad 10° C. Denné minimá sú v zime okolo -10° C, za ochladenia klesajú pod -15° C, mimoriadne pod -25° C. Denné maximá v lete sú prevažne nad 20° C, za oteplenia nad 25° C, mimoriadne až nad 30° C.

Vodstvo

V obci a jej okolí sa nachádzajú rôzne malé potoky, ktoré odvádzajú vodu z okolitých hôr. V blízkosti sú aj termálne pramene, vďaka ktorým sú Vyšné Ružbachy známe ako kúpeľná destinácia.

1.4 Kvalita životného prostredia

Kvalita životného prostredia je kľúčová pre existenciu ľudstva. Európska únia sa sústreďuje na elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie a napravovanie minulých škôd. Šiesty environmentálny akčný program s názvom: Životné prostredie 2010: „Naša budúcnosť, naša voľba“ vymedzuje ciele ako zmena klímy, ochrana prírody, zdravia a správne využitie zdrojov. Obce sú kľúčovým prvkom v napĺňaní týchto cieľov.

Príroda a krajinný charakter: Vyšné Ružbachy sú situované v oblasti s nádhernou prírodou, v blízkosti Pieninského národného parku, v srdci Spišskej Magury, čo zaručuje čistý vzduch a krásne okolie. Okolie obce je známe lesmi, horami a termálnymi prameňmi. Táto prírodná scenéria prispieva k vysokému životnému štandardu v oblasti ekológie.

Kvalita ovzdušia: Vzhľadom na polohu obce v horskom prostredí a nízku priemyselnú aktivitu v regióne je kvalita ovzdušia veľmi dobrá. Prítomnosť lesov a nízka hustota dopravy sú faktory, ktoré pomáhajú udržiavať ovzdušie čisté.

Vodné zdroje: Vyšné Ružbachy sú známe svojimi termálnymi prameňmi, ktoré sú využívané na rekreačné a liečebné účely. Kvalita vody v tejto oblasti, vrátane prírodných termálnych prameňov, je zvyčajne veľmi dobrá a prispieva k atraktivite obce pre turistov.

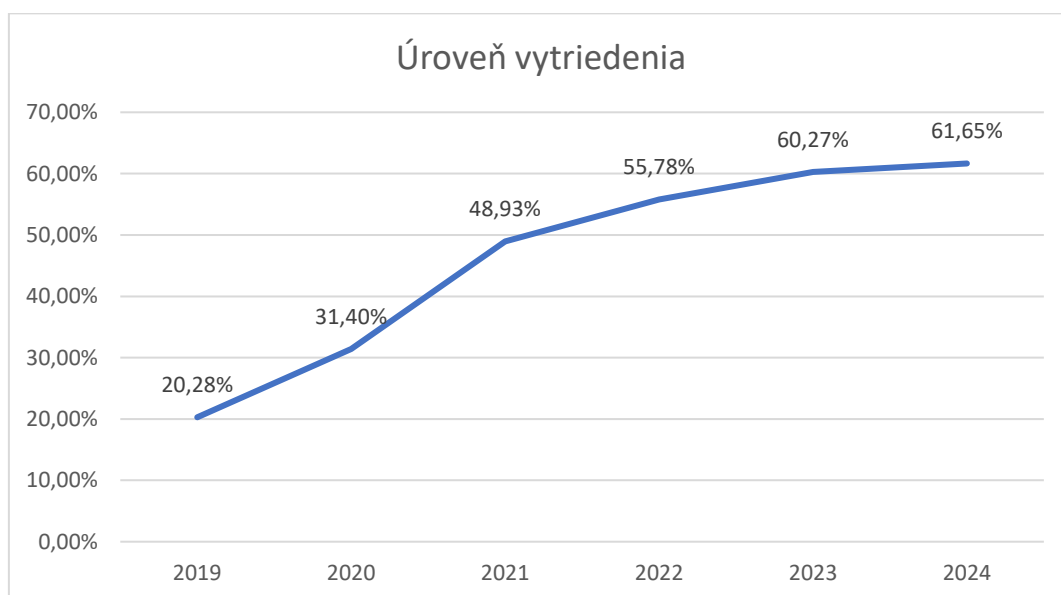
1.5 Ochrana ovzdušia

Zákon č. 478/2002 Z. z. zohľadňuje dôležitosť ochrany ovzdušia v obci pred znečistením. Vymedzuje znečisťujúce látky, zdroje znečistenia zodpovednosti jednotlivcov aj firiem. Veľké zdroje znečistenia, s tepelným výkonom 50 MW a viac, ovplyvňujú kvalitu ovzdušia najvýraznejšie. Avšak nielen priemyselné odvetia, ale aj menšie zdroje prispievajú k celkovému znečisteniu. Nárast automobilovej dopravy navyše zaťažuje ovzdušie, čím sa stáva jedným z najväčších zdrojov znečistenia.

1.6 Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov.

Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu v roku 2023 prekročila hranicu 60 % a tento trend sa podarilo udržať aj v roku 2024. Prehľad vývoja vytriedenia komunálneho odpadu je zobrazený v nasledujúcom grafe:

Graf č. 1 – Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu v obci Vyšné Ružbachy

Na zber zmesového komunálneho odpadu z domácností sa používajú 110 l KUKA nádoby, príp. EKOS vrecia, a 1100 litrové kontajnery. Biologicky rozložiteľné komunálne odpady sa zbierajú a zhodnocujú na obecnom kompostovisku. Triedený zber odpadov je zabezpečený prostredníctvom špeciálnych nádob na triedený zber, ktoré sú rozmiestnené na území obce a prostredníctvom RECY – vriec, ktoré sú distribuované do domácností v rodinných domoch. Zber jednotlivých druhov odpadu zabezpečujú zmluvné organizácie. V záujme kvalitnejšieho a efektívnejšieho nakladania s odpadmi v obci by bolo vhodné vybudovať zberný dvor.

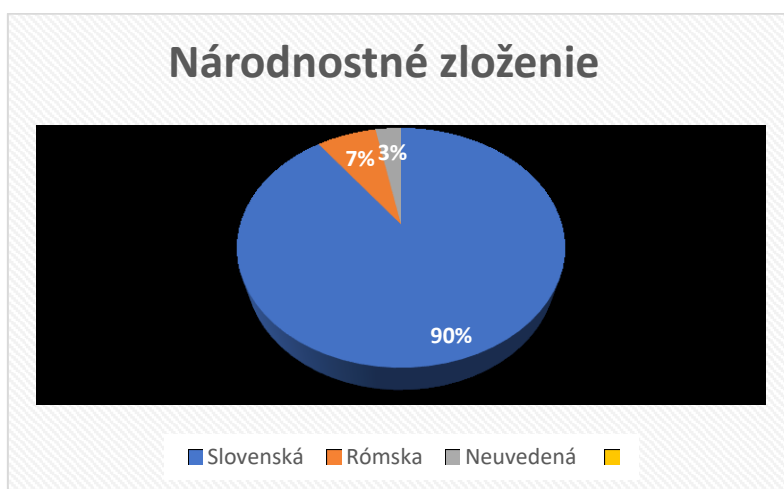
1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie, národnosť)

Obec Vyšné Ružbachy eviduje k 31.01.2025 spolu 1429 obyvateľov s trvalým pobytom v obci, z toho 685 mužov a 744 žien. Z celkového počtu patrí do MRK 89 obyvateľov.

Tabuľka č. 3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a príslušnosti, rok 2025

Muži	Ženy	Rómovia	Nerómovia	Spolu
685	744	89	1340	1429

Zdroj: OcÚ, vlastné spracovanie

Graf č. 2 – Národnostné zloženie obyvateľov obce Vyšné Ružbachy

1.8 Služby

Obec Vyšné Ružbachy disponuje širokou škálou služieb pre návštevníkov aj obyvateľov. Hlavným lákadlom pre turistov sú Kúpele Vyšné Ružbachy.

Kúpele Vyšné Ružbachy poskytujú:

- **Wellness a balneoterapiu:** Aqua Thermal Wellness s parnou bylinnou saunou, fínska sauna, infrasauna, thermal jacuzzi, ochladzovací minerálny bazén a fínske ochladzovacie vedro.

- **Letné horské kúpalisko:** Ideálne pre rodiny s deťmi.
- **Ubytovanie:** Grand Hotel Strand****, Hotel Travertín***, Hotel Lítia** a Švajčiarske domčeky**.
- **Gastronómiu:** Reštaurácie a bary v rámci kúpeľného areálu.
- **Parkovanie:** Možnosť parkovania v areáli kúpeľov s rôznymi cenovými tarifami.
- **Prírodné jazierko Kráter**

Okrem kúpeľov sú v obci dostupné aj ďalšie služby:

- **Senior Residence Vyšné Ružbachy:** Moderné zariadenie pre seniorov s rôznymi typmi izieb a priateľským prostredím.
- **Ružbašský Dvor:** Penzión v tichom lesnom prostredí, vhodný pre rodinné dovolenky a školenia.
- **SKI PARK Vyšné Ružbachy:** Lyžiarske stredisko s kvalitnými zjazdovkami pre všetky úrovne lyžiarov.
- **VALÍNEK, s. r. o.:** Obecný sociálny podnik, ktorý je vo vlastníctve obce Vyšné Ružbachy, poskytujúci rôznorodé služby pre obyvateľov a návštevníkov.
- **Pošta:** Poštové služby pre obyvateľov a návštevníkov.
- **Bankomat:** Finančné služby v obci.
- **Obecná knižnica:** Kultúrne a vzdelávacie aktivity pre verejnosť.
- **Turistické a cykloturistické trasy:** Možnosti pre aktívny oddych v prírode.
- **Potraviny pod Lažňou a potraviny Večierka**
- **Predajňa so zmiešaným tovarom**
- **Secondhand predajňa**
- **Kamenný dvor** – reštauračné a ubytovacie služby

Tieto služby robia z Vyšných Ružbách atraktívne miesto pre návštevníkov aj obyvateľov.

V Ústrednom zozname pamiatkového fondu, v registri nehnuteľných pamiatok, sú v k. ú. Vyšné Ružbachy zapísané tieto národné kultúrne pamiatky:

1. **Kostol** – Rímskokatolícky farský kostol Obetovania Pána, z druhej polovice 17. storočia, barokový s klasicistickým upraveným hlavným priečelím.

2. **Biely dom - Kasíno**, postavený v roku 1923 v novoklasicistickom štýle.
3. **Dom liečebný** - postavený v roku 1923, v roku 2005 - kompletne prestavaný, dnes využívaný ako Grand Hotel Strand.
4. **Kúpeľné domy** - postavené v 20. rokoch XX. st., s prevládajúcim secesným štýlom, zrubové, murované.
5. **Sochy** – nachádzajúce sa v areáli Medzinárodného sochárskeho sympózia

1.9 Zamestnanosť

Napriek tomu, že v obci existujú pracovné príležitosti najmä v oblasti cestovného ruchu, aj tak veľká časť obyvateľov obce v produktívnom veku dochádza do zamestnania. Najvyšší podiel dochádzajúcich do zamestnania je v odvetví stavebníctva. Najdôležitejším miestom dochádzky za prácou je pre obyvateľov Vyšných Ružbách mesto Stará Ľubovňa, v menšom počte odchádzajú obyvatelia obce za prácou do Podolínce, Popradu a Kežmarku. Takmer 10 % ekonomicky aktívnych obyvateľov pracuje v zahraničí na dlhodobé turnusy.

Obec Vyšné Ružbachy ponúka obyvateľom obce zamestnať sa u miestnych zamestnávateľov, ktorými sú napríklad:

Valínek, s. r. o., r. s. p. - obecný sociálny podnik, ktorý je vo vlastníctve obce Vyšné Ružbachy. Sociálny podnik má špecifický význam pre komunitu, pretože okrem poskytovania rôznorodých služieb pre obec a jej obyvateľov plní aj sociálnu funkciu a to zamestnávanie znevýhodnených skupín obyvateľov vrátane dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie.

Kúpele Vyšné Ružbachy a. s. – najväčší zamestnávateľ v obci, ktorý zamestnáva 100 – 150 zamestnancov.

Senior Residence – zariadenie sociálnych služieb.

2. ZAPOJENIE VEREJNOSTI DO PRÍPRAVY ROZVOJOVÉHO PLÁNU OBCE PROSTREDNÍCTVOM KOMUNITNÝCH FÓR A FÓKUSOVÝCH SKUPÍN

Pri príprave a spracovaní RPO zohrávala kľúčovú úlohu participácia verejnosti. Verejnosť bola zapojená formou diskusie na 1. komunitnom fóre (ďalej KF), čo zabezpečilo relevantnosť a efektívnosť výsledného dokumentu. Konkrétne kroky zapojenia verejnosti boli nasledovné:

- 1) **Pozvanie a účasť:** Obyvatelia obce boli pozvaní na 1. KF, ktoré bolo zorganizované za účelom identifikácie hlavných problémov obce. 1. KF sa konalo v obci Vyšné Ružbachy dňa 21.11.2024. Na KF boli pozvaní všetci obyvatelia obce, aby sa zabezpečilo, že sa do procesu zapoja ľudia z rôznych spoločenských a vekových skupín.
- 2) **Identifikácia problémov:** Počas KF obyvatelia diskutovali o konkrétnych potrebách a záujmoch komunity, čím sa zabezpečilo, že ďalšie kroky budú zamerané na skutočné problémy obyvateľov obce.

Výber hlavných členov fókusových skupín (ďalej FS)

Po KF boli vybraní hlavní členovia FS podľa oblastí záujmu, ktorí sa napokon zapojili aj do fókusových skupín. Títo členovia zastupovali rôzne oblasti v obci, čo zabezpečilo široké spektrum názorov a skúseností. Výber účastníkov bol zameraný na zabezpečenie reprezentatívnosti rôznych sektorov a skupín v obci.

Fokusové skupiny

Fokusové skupiny sú efektívnym nástrojom na získanie hĺbkových informácií a pochopenie názorov, potrieb a postojov rôznych skupín ľudí zaoberajúcich sa konkrétnymi témami.

Cieľom je získať kvalitné údaje, ktoré môžu byť použité na rozhodovanie, plánovanie a zlepšovanie rôznych oblastí, ako napríklad bývanie, vzdelávanie, zamestnanosť, infraštruktúra a sociálne služby. Organizujú sa vo forme riadených diskusií, ktoré moderuje facilitátor. Výsledkom týchto stretnutí je SWOT analýza za každú prezentovanú oblasť. FS v obci Vyšné Ružbachy sa konali štyrikrát.

1. úvodné stretnutie FS sa uskutočnilo dňa 29.01.2025, kedy sme si vysvetlili, prečo sa budeme na FS stretávať a čo je naším primárnym cieľom. Spoločne sme sa s ich pomocou snažili identifikovať slabé stránky obce, silné stránky, príležitosti, ohrozenia, aby sme si následne mohli stanoviť ciele a vízie obce do roku 2030, ktoré budú spracované v tomto strategickom dokumente.

Ďalej sme členov FS informovali o oblastiach, ktorým sa budeme venovať, a to je oblasť bývania, vzdelávania, zamestnanosti a takisto aj protirómskemu rasizmu, ktorý bol súčasťou každého fókusového stretnutia.

2. FS sa konala dňa 04.02.2025, kedy sa diskutovalo o oblasti bývania a protirómskom rasizme. Zúčastnení znovu diskutovali o slabých stránkach, silných stránkach, príležitostiach a ohrozeniach obce Vyšné Ružbachy.

Členovia FS po SWOT analýze jednotlivých skupín vzápätí hlasovali za najväčšie priority a vybrali nasledovne:

- **Zrekonštruovanie starých budov (Kino, Hotel Kráter)**
- **Vybudovanie prístupových ciest k pozemkom**
- **Rekonštrukcia ciest v celej obci**
- **Dobudovanie vodovodu a inžinierskych sietí**
- **Dobudovanie cyklotrás**
- **Výstavba sociálnych bytov pre mladých obyvateľov Vyšných Ružbách**

3. FS sa konala dňa 06.02.2025 a riešila sa oblasť vzdelávania a protirómsky rasizmus. Podobne ako na predchádzajúcom stretnutí sme sa venovali silným a slabým stránkam, príležitostiam a ohrozeniam.

Členovia FS po SWOT analýze jednotlivých skupín hlasovali za najväčšie priority a vybrali nasledovne:

- **Dobudovanie a vybudovanie tried, rekonštrukcia ZŠ**
- **Rekonštrukcia športovej haly a multifunkčného ihriska**
- **Modernizácia výkonu procesu k vzdelávaniu pre komunitu**
- **Vzdelávacie aktivity pre všetky vekové skupiny**

4. posledné stretnutie FS sa uskutočnilo 11.02.2025 a zaoberalo sa oblasťou zamestnanosti a protirómskeho rasizmu, identifikovali sa silné a slabé stránky obce, no nezabudli sme ani na príležitosti a ohrozenia spomínanej tematiky.

Účastníci FS sa zhodli, že rekonštrukcia Hotela Kráter bude najlepšou príležitosťou ako zamestnať čo najviac miestnych obyvateľov, ktorí žijú priamo vo Vyšných Ružbachoch. Tým pádom sa tak v obci zníži nezamestnanosť a vytvoria sa nové pracovné miesta pre ľudí, ktorí sú napr. dlhodobo evidovaní ako uchádzači o prácu na ÚPSVaR.

Tvorba SWOT analýzy: Stretnutia FS sa konali s cieľom vytvoriť SWOT analýzu v konkrétnych oblastiach. SWOT analýza sa zameriavala na identifikáciu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb v nasledovných oblastiach:

Bývanie: Diskusie sa zameriavali na problémy s infraštruktúrou a možnosťami rozvoja nových bytových jednotiek, rekonštrukciu, ale aj dobudovanie ciest, inžinierskych sietí a dobudovanie cyklotrás.

Vzdelávanie: Jednotlivé skupiny apelovali na rekonštrukciu športovej haly, dobudovanie tried v ZŠ, vzdelávacie aktivity (prednášky, kurzy atď.), moderné technológie (3D tlačiarne, software, IKT).

Zamestnanosť: Analyzovala sa situácia na trhu práce, dostupnosť voľných pracovných miest, problémy spojené s nezamestnanosťou a možnosti na podporu podnikania a tvorby nových pracovných príležitostí, obnova zastaralých budov a následne ich využiteľnosť v podnikateľskej činnosti a zníženie nezamestnanosti prostredníctvom rekonštrukcie a obnovy starých budov.

Protirómsky rasizmus: Diskutovalo sa o problémoch súvisiacich s diskrimináciou a rasizmom voči rómskej komunite, identifikovali sa spôsoby, ako zlepšiť vzťahy medzi komunitami a podporiť inklúziu a rovnosť.

Do procesu spracovania a pripomienkovania RPO boli zapojení všetci relevantní partneri aktívni v obci. Táto spolupráca zabezpečila, že dokument reflektuje potreby a záujmy širokého spektra spoločenských a ekonomických subjektov.

Zoznam členov fókusovej skupiny

Členovia fókusových skupín predstavovali zástupcov podľa oblasti záujmov, aby sa dosiahla čo najväčšia diverzita názorov a skúseností. Medzi členov patrili:

Tabuľka č. 4: Zoznam členov fókusových skupín

Poradové číslo	Titul, meno a priezvisko	Oblasť záujmu, pozícia
1.	Mgr. Ľubomíra Piešťanská	Zástupca školy – učiteľka MŠ
2.	Peter Gábor	Zástupca MRK
3.	Ing. František Grech	Zástupca podnikateľov
4.	Ing. Patrik Grech	Zástupca podnikateľov
5.	Zuzana Fialková	Zástupca JDS – člen
6.	Zlatica Gabrielyová	Zástupca JDS – člen
7.	Mgr. Mária Krutková	Zástupca za kultúru
8.	Ondrej Kuzmiak	Zástupca JDS – člen
9.	PhDr. Radoslav Babjarčík, LL.M.	Zástupca JDS – predseda
10.	Mgr. Mária Šlachtovská	Zástupca obce – poslankyňa
11.	Mgr. Blanka Guľašiová	Zástupca školy – učiteľka ZŠ
12.	Mgr. Peter Martinek	Zástupca samosprávy - starosta
13.	PhDr. Daniela Hrehová, PhD., MBA	Zástupca školy - riaditeľka ZŠ
14.	Mgr. Mária Pompová	Facilitátor
15.	Bc. Andrea Bajnóczyová	Pomocný facilitátor
16.	Mgr. Denis Toretto	Zapisovateľ
17.	Mgr. Lýdia Mirgová, PhD.	Zástupca ÚSVRK - regionálna koordinátorka

Zdroj: Vlastné spracovanie

Zapojením širokého spektra aktérov sa dosiahlo, že RPO je výsledkom participatívneho procesu, ktorý zohľadňuje rôznorodé potreby a ciele celej komunity. Týmto spôsobom sa zabezpečila vyššia akceptácia a podpora dokumentu zo strany verejnosti a socioekonomických partnerov.

3. ANALYTICKÁ ČASŤ

3.1. Analýza súčasného stavu

Celkový počet obyvateľov, domov a bytov

Tabuľka č. 5: Oblasť bývania

Celkový počet	Nerómovia	Rómovia	Muži	Ženy
1429	1340	89	685	744

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č. 6: Oblasť bývania

Bývanie	Celkový počet RD	Rozostavané stavby (chaty, rodinné domy)	Drevené obydlia	Bytovky
Celkový počet	382	46	0	12
Nerómovia	375	45	0	12
Rómovia	7	1	0	0

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obyvatelia obce Vyšné Ružbachy bývajú v rodinných domoch, ktorých počet je 382, z toho 7 je rómskych rodinných domov. V obci sa nachádza 12 bytoviek a 132 bytových jednotiek.

Rozostavaných stavieb je 46, drevených obydlí 0. Pozemky, na ktorých sídlia rodinné domy z rómskej časti obyvateľov nie sú vysporiadané a majú viacerých vlastníkov, ide o nelegálne stavby.

Obyvatelia obce Vyšné Ružbachy nemajú zberný dvor.

Tabuľka č. 7: Oblasť vzdelávania

Vzdelávanie	MŠ v obci	ZŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci	2. stupeň ZŠ v obci
Celkový počet	38	116	57	59
Nerómovia	36	110	52	58
Rómovia	2	6	5	1

Zdroj: Vlastné mapovanie

ZŠ s MŠ sa nachádza priamo v obci. Základná škola v obci Vyšné Ružbachy poskytuje dokončenie školskej dochádzky až do 9. ročníka.

Tabuľka č. 8: Oblasť zamestnanosti

Zamestnanosť	Celkový počet obyvateľstva	Ekonomicky aktívni obyvatelia	SZČO	s. r. o.	Nezamestnanosť	Veková kategória najviac ohrozená nezamestnanosťou
Celkový počet	1429	1189	94	61	45	od 35 r. - 55 r.
Rómovia	89	10	1	0	25	od 45 r. - 55 r.
Nerómovia	1340	1179	93	61	20	od 35 r. - 45 r.

Obec ponúka viaceré možnosti zamestnania sa, najmä v Kúpeľoch Ružbachy, ktoré sú významnou a najnavštevovanejšou časťou obce.

3.2 SWOT analýzy

1. Fókusová skupina (29.01.2025) – Úvodné stretnutie

Naším hlavným cieľom počas prvého stretnutia bolo informovať pozvaných účastníkov o problematike nadchádzajúcich stretnutí – ktorým oblastiam sa budeme venovať a čo bude výsledkom našich spoločných stretnutí.

Diskutovali sme o silných stránkach obce, ako napríklad infraštruktúra, aktívna komunita a dostupnosť verejných služieb.

Analyzovali sa aj slabé stránky, ktoré zahŕňali nedostatok finančných prostriedkov, potrebu zlepšenia sociálnych služieb a obmedzené možnosti pre mladých ľudí.

Identifikovali sa príležitosti na rozvoj, ako napríklad potenciál pre turistiku, možnosti využitia grantových programov, oprava zastaralých budov a ich využitie na rôzne stretnutia mladých, skautov, folkloristov, rómskej komunity, celkovo pre všetkých obyvateľov obce.

Preberali sa aj ohrozenia, medzi ktoré patrí napríklad demografické starnutie, či odliv mladej populácie za prácou do zahraničia.

Prezentovali sa ciele a vízie obce do nasledujúcich rokov počas trvania projektu, ktoré budú zapracované do strategického dokumentu. Tieto ciele zahŕňajú zlepšenie kvality života obyvateľov, podpora miestneho podnikania, vynovenie turistických destinácií, ktoré sú pre obec veľmi dôležité hlavne z dôvodu atraktivity pre zahraničných turistov, získanie finančných prostriedkov na infraštruktúru, zlegalizovanie nelegálnych stavieb, ktoré sa v obci nachádzajú a vysporiadanie pozemkov v rómskej osade. Zrekonštruovanie starých budov (Kino, Hotel Kráter), vybudovanie prístupových ciest k pozemkom, rekonštrukcia ciest v celej obci, dobudovanie vodovodu, inžinierskych sietí, dobudovanie cyklotrás, výstavba sociálnych bytov.

2. Fókusová skupina (04.02.2025) - Oblasť bývania a protirómsky rasizmus

Dňa 04.02.2025 sa konalo stretnutie 2. fókusovej skupiny, na ktorom sa diskutovalo o otázkach bývania a protirómskeho rasizmu. Členovia fókusovej skupiny identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia v týchto oblastiach. Diskutovali o aktuálnych problémoch týkajúcich sa dostupnosti a kvality bývania v obci. Analyzovali sa možnosti na zlepšenie kvality života obyvateľov, podpora miestneho podnikania, vynovenie turistických destinácií, ktoré sú pre obec veľmi dôležité hlavne z dôvodu atraktivity pre zahraničných turistov, získanie finančných prostriedkov na infraštruktúru, zlegalizovanie nelegálnych stavieb, ktoré sa v obci nachádzajú a vysporiadanie pozemkov v rómskej osade. Zrekonštruovanie starých budov (Kino, Hotel Kráter), vybudovanie prístupových ciest k pozemkom, rekonštrukcia ciest v celej obci, dobudovanie vodovodu, inžinierskych sietí, dobudovanie cyklotrás, výstavba sociálnych bytov, vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom. Identifikovali sa potreby pre sociálne bývanie a možnosti na získanie finančných prostriedkov na podporu týchto projektov. Tieto informácie boli zaznamenané počas diskusie a budú slúžiť ako základ pre ďalšie kroky a opatrenia na zlepšenie podmienok v obci. Každé z týchto stretnutí prinieslo hodnotné poznatky a návrhy, ktoré sú zapracované do strategického dokumentu obce. Tým sa zabezpečí, že budúce plány projektu budú reflektovať potreby obyvateľov obce Vyšné Ružbachy.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ BÝVANIA A PROTIRÓMSKY RASIZMUS

04.02.2025	
Silné stránky	Slabé stránky
Rodinné domy - 382	Rozostavané stavby – 7
Nájomné byty - 132	Slabé, nepostačujúce autobusové spojenia
Škola: MŠ, ZŠ 1. – 9. ročník	Nevysporiadané vlastnícke vzťahy pozemkov
Verejný rozhlas	Viac-generačné bývanie
Verejnú osvetlenie a chodníky	Nízky rozpočet obce
Dostupnosť internetu	Zastaralé kino
Sociálny podnik	Absencia spoločenskej miestnosti
Multifunkčné centrum	Prázdne budovy
Separácia odpadu	Reštaurácie
Kostol, fara, dom nádeje	Pozemky
Kúpele	Sociálne byty
Kanalizácia	

<p>Folklór Pošta Potraviny Dom seniorov Príspevky na obedy Atraktivnosť obce História obce a historické pamiatky Minerálne pramene Pekné a čisté prírodné prostredie obce a okolia Športové aktivity Sochárske sympóziu MOaPS</p>	<p>Zlá dopravná infraštruktúra – cesty, chodníky Nedostatok financií Vzťahy ľudí v obci Sezónnosť z hľadiska aktivít Infraštruktúra – voda, plyn, kanalizácia Oddychové zóny pre rodiny s deťmi Nevyhnutné reštaurovanie sôch v MSS</p>
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Partnerstvo – spolupráca s mimovládnyimi organizáciami Vybudovanie oddychových zón pre deti a mládež Možnosť vysporiadania pozemkov Dobudovanie kapacity ZŠ Lekáreň Projekty Zmena účelu využitia stavieb – rekonštrukcia Granty/výzvy Výstavba nových nehnuteľností Vybudovanie prístupových ciest k pozemkom Detský park – zábavný Turistická vyhladková veža</p>	<p>Nelegálne skládky Klimatické zmeny Prázdne budovy Migrácia - odliv mladých Zvyšovanie cien nehnuteľností Znižovanie pitných zdrojov Chýbajúca dokumentácia Silná byrokracia Nedostatok času na predloženie projektov</p>

Zdroj: vlastné spracovanie, 2025

3. Fókusová skupina (06.02.2025) - Oblasť vzdelávania

Dňa 06.02.2025 sa uskutočnilo 3. stretnutie fókusovej skupiny, na ktorej sa diskutovalo o oblasti vzdelávania a protirómskeho rasizmu v našej obci. Všetky navrhnuté postrehy boli zapracované do SWOT analýzy. Na stretnutí sa zúčastnili členovia fókusovej skupiny, ktorí identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia vo vzdelávacom systéme. Na fókusovom stretnutí sa diskutovalo o možnosti zlepšenia kvality vzdelávania v ZŠ s MŠ, nedostatok priestorov na trávenie voľného času detí a mládeže. Identifikovali sa potreby a príležitosti pre rozvoj a modernizáciu vzdelávacieho systému, udržateľnosť žiakov na školách, vybudovanie tried ZŠ a rekonštrukcia, ktorá je dôležitá pre udržanie školy v obci do budúcnosti pre ďalšie vzdelávanie žiakov. Rekonštrukcia športovej haly, ktorá prispeje pre celú obec k efektívnemu tráveniu voľného času cez rôzne športové aktivity aj v spolupráci s rozvojovým tímom, ďalej aj rekonštrukcia multifunkčného ihriska.

V závere členovia fókusovej skupiny navrhli niekoľko opatrení na zlepšenie aktuálnej situácie a zvýšenia kvality vzdelávania v obci.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ VZDELÁVANIA A PROTIRÓMSKY RASIZMUS

06.02.2025	
Silné stránky	Slabé stránky
ZŠ a MŠ	Nízke finančné ohodnotenie a pokles spoločenského statusu pedagogických, odborných aj nepedagogických zamestnancov
Multifunkčné ihrisko	Absencia hodnotiacich kritérií kvality škôl a školských zariadení, procesov, výstupov a vzdelávania
Detské ihrisko	Nedostatok vzdelávacích priestorov
Športová hala	Nízky počet žiakov
Škola pre všetky deti	Nedostatočné vybavenie
Dobré prostredie	Slabá bezpečnosť (vstup do školy)
Vízia	Nevyhovujúce podmienky (športová hala, multifunkčné ihrisko)
Vysoké ciele	
Pocit opory a stability	
Prax poslucháčov	
Individuálny prístup k žiakom	
Rešpektovanie osobnosti žiakov	
Lyžiarske kurzy, plavecké výcviky	
Škola v prírode	
Exkurzie	
Vlastná telocvičňa	
Workoutové a multifunkčné ihrisko	

<p>Škola rodinného typu Tradícia organizovania rôznych podujatí: Vianočný koncert, trhy folklóru, fašiangovanie, metodické dni, organizácia olympiád a súťaží, netradičný zápis predškolákov, kultúrne, vzdelávacie, spoločenské a športové podujatia organizované školou Spolupráca s materskými školami Aktívna účasť učiteľov na formovaní triedy ako spoločenstva a tým aj účasť na formovaní školy, schopnosť ovplyvňovať život mladých aj mimo školského prostredia Neformálne metódy práce so žiakmi Zodpovednosť zamestnancov Profesionalita a kvalifikovanosť Flexibilita pedagogických zamestnancov Jasne stanovený systém kvalifikačných predpokladov pedagogických, odborných zamestnancov</p>	
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Skvalitnenie vzdelávania Moderné trendy školenia Realizácia projektov Vybavenie učební, IKT – Technika Manuálne zručnosti žiakov (projekty na rozvoj zručností) Finančná gramotnosť Odborné prednášky o budúcom vzdelaní Rekonštrukcia športovej haly Stabilné a dostatočné financovanie Ukotvenie vzdelávania dospelých do vzdelávacieho systému SR Možnosť vypracovať vlastný školský vzdelávací systém Možnosť zapájať sa do rôznych súťaží a projektov Ďalšie vzdelávanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov Dopravné ihrisko</p>	<p>Zatvorenie školy z dôvodu nízkeho počtu detí Nedostatok financií Zamietanie vypracovaných projektov Zasahovanie rodičov do výučby Demografický vývoj Nedostatok učiteľov Nedostatok „odborníkov – psychológov“ Nízky záujem rodičov o mimoškolské aktivity Časté legislatívne zmeny Nedostatok finančných prostriedkov v systéme výchovy, vzdelávania a učenia, aj v rámci neformálneho vzdelávania mládeže, dospelých Administratívne zaťaženie</p>

Zdroj: vlastné spracovanie, 2025

4. Fókusová skupina (11.02.2025) - Oblasť zamestnanosti

Dňa 11.02.2025 sa v obci uskutočnilo 4. fókusové stretnutie, ktorého sa zúčastnili členovia rôznych záujmových skupín. Témou diskusie bola problematika zamestnanosti v našej obci. Výsledkom tejto diskusie bola SWOT analýza, ktorá identifikovala silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia v oblasti zamestnanosti, ktorého súčasťou bol aj protirómsky rasizmus. Analyzovali sa aktuálne pracovné príležitosti v obci, potreby miestneho pracovného trhu a možnosti na prilákanie nových zamestnávateľov. Osobitná pozornosť sa venovala otázkam protirómskeho rasizmu, kde sa rozoberali aktuálne problémy a hľadali sa riešenia na zlepšenie tejto situácie.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ ZAMESTNANOSTĽ A PROTIRÓMSKY RASIZMUS

11.02.2025	
Silné stránky	Slabé stránky
MOaPS SZČO v obci Blízkosť okresného mesta Stará Ľubovňa Ochota cestovať do zahraničia Vzdelanie Zodpovednosť Sociálny podnik	Málo pracovných príležitostí v obci Málo väčších zamestnávateľov Nízke platové ohodnotenie voči štátnym sociálnym dávkam 40 r. - 55 r. najvyššia miera nezamestnanosti Autobusové spoje Chýbajúca prax a pracovné skúsenosti Slabá príprava pre trh práce Práca bez zmluvy, vysoké odvody Nedostatočné vzdelanie Nízka kapacita ubytovania Projekty – krátkodobé zamestnania Cestovanie za prácou
Príležitosti	Ohrozenia
Záujem samosprávy o zapájanie sa do nových projektov (MOaPS, NP RT) Pracovná príležitosť – Kežmarok, Stará Ľubovňa, Veľká Lomnica, Matejovce, Poprad Rekvalifikačné kurzy Jazykové kurzy Možnosti vytvorenia pracovných príležitostí cez ÚPSVaR Rekonštrukcia Hotela Kráter	Legislatíva, ktorá sťažuje podnikanie veľkých podnikateľov i SZČO Daňová a odvodová politika zaťažujúca podnikateľský sektor Nedostatočný zákon o verejnom obstarávaní Celkovo negatívna ekonomická situácia v regióne a diskriminácia na trhu práce Vek, zdravotný a rodinný stav Autobusové spoje Strach, exekúcie, výpisy z registra trestov

Zdroj: vlastné spracovanie, 2025

4. STRATEGICKÁ ČASŤ – VÍZIA, CIELE A PRIORITY

4.1 Vízia, ciele a priority

Po analyzovaní daného územia je na rade tvorba vízií, tzn. popis ideálneho výsledného stavu rozvoja obce. Vízia je najvšeobecnejšia definícia rozvoja obce a je podkladom pre stanovenie špecifických cieľov a následne priorít.

VÍZIA obce Vyšné Ružbachy do roku 2030

„Obec Vyšné Ružbachy je moderná obec s plnohodnotným občianskym vybavením vhodná pre dôstojný život občanov. Rozvoj obce bude podporovať ekonomický rast, zvyšovanie kvality života a vytváranie nových príležitostí pre obyvateľov a návštevníkov. Vyšné Ružbachy sa stanú obcou, ktorá sa môže pyšiť vysokou kvalitou života, silným miestnym hospodárstvom a modernou infraštruktúrou“.

Tabuľka č. 9: Hlavné a špecifické ciele

Vízia obce Vyšné Ružbachy			
Prioritná oblasť	Bývanie / Infraštruktúra	Vzdelávanie	Zamestnanosť
Hlavné ciele	Zabezpečiť dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry	Dobudovanie a vybudovanie tried a rekonštrukcia ZŠ	Zvýšiť šancu uplatniť sa na trhu práce
	Zrekonštruovanie obecných starých budov	Rekonštrukcia športovej haly a multifunkčného ihriska	Podpora rovnosti príležitostí pre všetkých
Špecifické ciele	Výstavba sociálnych bytov	Moderné technológie – (3D tlačiarne, software, IKT)	Zabezpečiť prácu pre obyvateľstvo – vytvoriť pracovné miesta

Zdroj: vlastné spracovanie, 2025

5. PROGRAMOVÁ ČASŤ - OPATRENIA A PLÁNOVANÉ PROJEKTY

Programová časť rozvojového plánu obce nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami a aktivít obce vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja na roky 2024-2030.

5.1 Prierezové opatrenia

Zabezpečenie participatívneho procesu Rómov aj nerómov je zohľadnené nielen pri tvorbe, ale bude súčasťou aj pri implementácii rozvojového plánu. Súčasťou podpory bude poskytovanie poradenských a sociálnych služieb na podporu integrácie a sociálneho začleňovania rómskych rodín. Rozvojový tím plánuje spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami, medzinárodnými inštitúciami a inými aktérmi na zdieľanie osvedčených postupov a zdrojov.

Implementácia týchto opatrení by mohla viesť k zlepšeniu životných podmienok a posilneniu sociálneho začleňovania v obciach, kde žijú Rómovia a Nerómovia. Je dôležité mať na pamäti, že tento proces bude vyžadovať dlhodobú a trvalú angažovanosť všetkých zainteresovaných strán.

Tabuľka č. 10: Prioritné oblasti a opatrenia

Prioritné oblasti a opatrenia		
<i>PO 01</i>	<i>PO 02</i>	<i>PO 03</i>
<i>Prioritná oblasť 1 BÝVANIE A INFRAŠTRUKTÚRA</i>	<i>Prioritná oblasť 2 VZDELÁVANIE</i>	<i>Prioritná oblasť 3 ZAMESTNANOSŤ</i>
<i>Opatrenia 1.1 Investície do infraštruktúry obce</i>	<i>Opatrenia 2.1 Podporiť záujem o ďalšie vzdelávanie</i>	<i>Opatrenia 3.1 Zvýšiť ochotu zapájať sa do výziev a vytvárať nové pracovné príležitosti</i>

<i>Opatrenia 1.2 Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov</i>	<i>Opatrenia 2.2 Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov</i>	<i>Opatrenia 3.2 Zvyšovať povedomie nezamestnaných o výhodách pracovného pomeru</i>
<i>Opatrenia 1.3 Dobudovanie cyklotrás, vodovodu a inžinierskych sietí</i>	<i>Opatrenia 2.3 Vybudovať v obci chýbajúce parky (oddychové zóny)</i>	<i>Opatrenia 3.3 Podpora mladých ľudí vstupujúcich na trh práce</i>

Zdroj: vlastné spracovanie, 2025

5.2 Plánované projekty na roky 2024 – 2030

Tabuľka č. 11: Projekty obce, zdroje financovania a finančný plán

Názov projektov podľa oblastí	Zdroj financovania	Finančný plán
A) OBLASŤ VZDELÁVANIA		
<i>A.1 Rekonštrukcia športovej haly</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>885 000 €</i>
<i>A.2 Rekonštrukcia ZŠ</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>130 000 €</i>
<i>A.3 Dobudovanie odborných učební v ZŠ</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>65 000 €</i>
<i>A.4 Rekonštrukcia budovy starej kotolne pre potreby ZŠ</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>300 000 €</i>
<i>A.5 Modernizácie kuchyne v miestnej ZŠ</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>100 000 €</i>
<i>A.6 Modernizácia detského ihriska v areáli MŠ</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>20 000 €</i>
<i>A.7 Vybudovanie horolezeckej steny</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>8 000 €</i>
<i>A.8 Vybudovanie detského a dopravného ihriska</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>36 000 €</i>
<i>A.9 Vybudovanie ľadového ihriska</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>55 000 €</i>
<i>A.10 Vybudovanie vonkajšieho fitness</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>15 000 €</i>
<i>A.11 Majetko-právne vysporiadanie futbalového ihriska</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>52 000 €</i>
<i>A.12 Vybavenie futbalového ihriska potrebným zázemím</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>70 000 €</i>
<i>A.13 Vybudovanie parkov – voľnočasové zóny</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>75 000 €</i>
<i>A.14 Vybudovanie náučných chodníkov</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>12 000 €</i>
<i>A.15 Obnova Barefoot chodníka</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>15 000 €</i>
<i>A.16 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>30 000 €</i>
<i>A.17 Vybudovanie komunitného centra</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>206 000 €</i>
Finančný plán – oblasť vzdelávania – spolu		2 074 000 €

B) OBLASŤ BÝVANIA A INFRAŠTRUKTÚRA		
B.1 Výstavba nájomných bytov	EŠ IF	3 000 000 €
B.2 Príprava pozemkov pre IBV	EŠ IF	50 000 €
B.3 Dobudovanie vodovodu, kanalizácie, prečerpávacej stanice a napojenie osady na kanalizačnú sieť	EŠ IF/POO	1 200 000 €
B.4 Cesty – výstavba a rekonštrukcia	EŠ IF	1 700 000 €
B.5 Chodníky – výstavba a rekonštrukcia	EŠ IF	200 000 €
B.6 Modernizácia a rozšírenie kamerového systému	EŠ IF	30 000 €
B.7 Vybudovanie odstavňích plôch a parkovísk pre obyvateľov a turistov	EŠ IF/vlastné zdroje	70 000 €
B.8 Kompostovisko vrátane príslušnej techniky a zariadení	EŠ IF	250 000 €
B.9 Výstavba zberného dvora, vrátane obstarania príslušnej techniky a zariadení	EŠ IF	350 000 €
B.10 Vybudovanie stojísk	EŠ IF	52 000 €
B.11 Vodozádržné opatrenia na miestnom potoku	EŠ IF	30 000 €
B.12 Starostlivosť o vodné toky v obci a zrealizovanie protipovodňových opatrení v osade	EŠ IF/vlastné zdroje	60 000 €
B.13 Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti budovy Domu smútku	EŠ IF	80 000 €
B.14 Dobudovanie oplotenia Domu smútku	EŠ IF	28 000 €
B.15 Rekonštrukcia a modernizácia Kina	EŠ IF	250 000 €
B.16 Denný stacionár	EŠ IF	50 000 €
B.17 Komplexná obnova budov vo vlastníctve obce vrátane zvýšenia ich energetickej efektívnosti	EŠ IF/vlastné zdroje	250 000 €
B.18 Modernizácia obecného rozhlasu	EŠ IF	50 000 €
B.19 Výstavba a rekonštrukcia verejného osvetlenia	EŠ IF	100 000 €
B.20 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov, krov a kvetov	EŠ IF/vlastné zdroje	50 000 €
B.21 Realizácia adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí (dažďová záhrada, hmyzí hotel, včelia záhrada, zelené parkovisko a pod.)	EŠ IF	20 000 €
B.22 Vybudovanie kruhového objazdu	EŠ IF	130 000 €
B.23 Výstavba autobusovej zastávky, osadenie lavičiek a smetných košov	EŠ IF	58 000 €

<i>B.24 Modernizácia areálu sochárskeho sympózia a reštaurovanie sôch</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>250 000 €</i>
<i>B.25 Vybudovanie cyklotrasy</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>450 000 €</i>
<i>Finančný plán – oblasť bývania a infraštruktúra spolu</i>		<i>8 758 000 €</i>
<i>C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI</i>		
<i>C.1 Obnova ubytovacích priestorov pri obecnom úrade</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>500 000 €</i>
<i>C.2 Vybudovanie hygienického centra (práčovňa, sprcha, WC)</i>	<i>EŠ IF / Vlastné zdroje</i>	<i>15 000 €</i>
<i>C.3 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>150 000 €</i>
<i>C.4 Podpora udržiavania pracovných návykov</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>6 400 €</i>
<i>C.5 Miestne občianske a preventívne služby</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>81 500 €</i>
<i>C.6 Národný projekt Rozvojové tímy I.</i>	<i>EŠ IF</i>	<i>767 400 €</i>
<i>Finančný plán – oblasť zamestnanosti spolu</i>		<i>1 520 300 €</i>
<i>Finančný plán celkom</i>		<i>12 352 300€</i>

Zdroj: RPO 2024 - 2030, vlastné spracovanie

6. REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO

POPIS ÚLOH JEDNOTLIVÝCH PARTNEROV PRI REALIZÁCII RPO

Partnermi realizácie jednotlivých aktivít RPO sú subjekty:

- verejnej správy – materská škola, základná škola, relevantné inštitúcie pre jednotlivé oblasti rozvoja obce (ÚPSVaR, okresný úrad – odbor starostlivosti o ŽP, Spoločný stavebný úrad),
- spolupracujúce firmy a spoločnosti, s ktorými má obec zmluvu (na základe VO alebo priamym zadaním),
- vlastníci hnutel'ného i nehnuteľného majetku na území obce,
- spolupracujúce záujmové skupiny, občianske združenia, neziskové organizácie (napr. MAS) so sídlom alebo prevádzkou v obci, s činnosťou, ktorú vykonávajú na území obce,
- donori a poskytovatelia grantov, dotácií, darov

Úlohy uvedených partnerov vychádzajú z príslušnej legislatívy, uzatvorených zmlúv i dohodnutých záväzkov v rámci jednotlivých aktivít RPO.

POPIS POSTUPOV ORGANIZAČNÉHO A INŠTITUCIONÁLNEHO ZABEZPEČENIA REALIZÁCIE

Realizácia Rozvojového plánu obce začína po vypracovaní a schválení tohto dokumentu obecným zastupiteľstvom. Realizáciu zabezpečuje samospráva po celú dobu platnosti dokumentu v súčinnosti s ÚSVRK SR a Rozvojovým tímom.

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. schvaľuje celý dokument Rozvojového plánu obce,
2. každoročne schvaľuje vyhodnotenie plnenia RPO,

3. schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce,
4. schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy,
5. rozhoduje o zmenách a aktualizácii RPO v spolupráci s ÚSVRK SR,
6. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Starosta

Starosta vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. podpisuje uznesenie o schválení / aktualizácii RPO,
2. riadi proces realizácie RPO,
3. vykonáva uznesenie a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávacie fondy a iné),
4. spolupracuje s externými subjektmi,
5. zabezpečuje činnosti na úrovni jednotlivých projektov (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenie, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania,
6. komunikuje s partnermi RPO na národnej úrovni ÚSVRK SR, krajskej VÚC a miestnej úrovni, čo sú predovšetkým vzdelávacie inštitúcie, spolky, aktivisti a na regionálnej úrovni relevantné inštitúcie,
7. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Obecný úrad

Obecný úrad vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. zabezpečuje inštitucionálne a administratívne veci týkajúce sa plnenia RPO,
2. okrem prípadov, keď budú žiadateľmi/prijímateľmi projektov iné subjekty, v plnom rozsahu zabezpečuje (vykonáva) administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia, monitorovania RPO.

7. MONITOROVANIE A HODNOTENIE

RPO Vyšné Ružbachy je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Vyšné Ružbachy, organizáciami zriadenými a založenými obcou, zaangažovanými aktérmi aktívnymi v obci, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Monitorovanie plnenia RPO Vyšné Ružbachy bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov, opatrení a pod.

Monitorovanie a hodnotenie súvisí aj s analýzou a riadením rizík a komunikáciou s verejnosťou ako „pravidelný odpočet“ a prezentácia dosiahnutých výsledkov. Monitoring umožňuje RPO vhodne aktualizovať (časovo a vecne), či uplatniť iný prístup a vychádza z Plánu hodnotenia a monitorovania.

Je dôležité uistiť sa, že vybrané aktivity a projekty skutočne prispievajú k riešeniu identifikovaných problémov a dosiahnutiu strategických cieľov.

Monitorovanie sa realizuje približne počas celého trvania platnosti RPO na úrovni plnenia jednotlivých aktivít v spolupráci ÚSVRK a aktualizuje sa v spolupráci RT/RK/OGA/CT.

Výstupom monitorovacieho procesu je súhrnná správa za každý uplynulý kalendárny rok stále k 31. 05. nasledujúceho roka za predchádzajúci rok, ktorú vypracuje rozvojový tím a predloží starostovi obce. Cieľom monitorovania je získanie informácií o skutočnom plnení aktivít, čo môže byť východiskom pre zmenu prípadného negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovania a prijatia nových či pozmenených opatrení.

Hodnotenie sa realizuje na úrovni celého RPO. Výstupy hodnotenia sú súčasťou súhrnnej správy, ktorú vypracováva tím obce a prekladá vedeniu obce.

8. ZÁVER

Rozvojový plán obce je súhrnným a dôležitým dokumentom, ktorý určuje smerovanie a priority rozvoja obce v nasledujúcom období. Po dôkladnom mapovaní obce a analýze zistených skutočností v oblasti bývania, vzdelávania a zamestnanosti sa formulovali kľúčové východiská a opatrenia, ktoré si kladú za cieľ skvalitniť život obyvateľov obce v nasledujúcom období.

Na spracovaní RPO bola nevyhnutná účasť verejnosti, aby požiadavky zahrnuté v tomto dokumente predstavovali čo najväčší záber potrieb, názorov a pripomienok všetkých obyvateľov obce. Aj preto sa identifikáciou problémov v obci konalo komunitné fórum a štyri fókusové skupiny, kde sa na prvom, úvodnom stretnutí postupne rozoberali témy ako: bývanie, vzdelávanie, zamestnanosť a protirómsky rasizmus. Výsledkom týchto stretnutí bolo vypracovanie SWOT analýz za každú spomínanú oblasť - s jej silnými a slabými stránkami, príležitosťami a ohrozeniami. Po dôkladnej analýze súčasného stavu sa prešlo k vytýčeniu najdôležitejších cieľov a priorít v obci vo vyššie spomínaných oblastiach záujmu a k sformulovaniu vízie obce Vyšné Ružbachy do roku 2030. V programovej časti dokumentu, koncepčne a chronologicky nadväzujúcej na strategickú časť, došlo k zostaveniu najdôležitejších opatrení a projektov, ktoré majú za cieľ zabezpečiť realizáciu programu rozvoja obce. Realizačná časť projektu zahŕňa jeho inštitucionálne a organizačné zabezpečenie potrebné pre úspešné naplnenie cieľov RPO s podrobným popisom činností jednotlivých zložiek samosprávy obce Vyšné Ružbachy. Dôležitou a nevyhnutnou súčasťou RPO je aj finančný plán, ktorý predstavuje investície a výdavky potrebné na podporu a rozvoj sledovaných oblastí.

Je nevyhnutné uviesť, že realizácia RPO bude priebežne monitorovaná a hodnotená počas celého obdobia trvania jeho platnosti, aby sa tak zaistila a preverila účinnosť jednotlivých opatrení vedúcich k dosiahnutiu vytýčených cieľov.

Veríme, že RPO bude odrazovým mostíkom pre budúci rast a prosperitu obce Vyšné Ružbachy a výraznou mierou prispeje k naplneniu cieľov a vízií zahrnutých v jeho obsahu.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na jeho tvorbe, ako aj na budúcej realizácii v súčinnosti samosprávy obce, ÚSVRK SR a CRT.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ARS 2019 - Atlas rómskych komunít 2019 alebo neskoršie aktualizácie (najbližšia plánovaná v roku 2024)

EÚ - Európska únia

EŠIF - Európskych štrukturálnych a investičných fondov

MOaPS - Miestne občianske a preventívne služby

MŠVVaŠ - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

MŠ - Materská škola

MVO - Mimovládne organizácie

MZ - Ministerstvo zdravotníctva

NP POP3 - Národný projekt Podpora pomáhajúcich profesií

NP PVP - Národný projekt podpora vysporiadania právnych vzťahov k pozemkom v oblastiach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

PRO/PHRS - Program rozvoja obce / Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

P SK - Program Slovensko

POO - Plán obnova a odolnosti SR

SODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Stratégia 2030 - stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

RPO - Rozvojový plán obce

ÚPSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

ÚSVRK - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

ZŠ - Základná škola

SOŠ - Stredná odborná škola

Zoznam použitej literatúry

<https://www.ondrejhalama.sk/uzemny-plan-vysne-ruzbachy/>

https://www.obecvysneruzbachy.sk/modules/file_storage/download.php?file=1d2e0832%7C167&inline=1

<http://inforuzbachy.sk/ruzbachy.htm>

<https://slovenskovkocke.sk/vysne-ruzbachy>

<https://romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/atlas-romskych-komunit-2004/?csrt=15312260732509184835>

Príloha č. 1 Spracovatelia Rozvojového plánu obce Vyšné Ružbachy 2024-2030

Spracovatelia rozvojového plánu obce Vyšné Ružbachy		
p. č.	Titul, meno a priezvisko, titul	Úloha, pozícia pri spracovaní dokumentu
1.	Mgr. Mária Pompová Mgr. Denis Toretto Bc. Andrea Bajnóczyová Tomáš Gábor Martin Mišalko	Spracovatelia mapovania
2.	Mgr. Dárius Heban Kristián Mišalko Jana Gáborová Vlasta Gáborová	Spracovatelia mapovania
3.	Mgr. Peter Martinek	Spracovateľ projektového portfólia
4.	Mgr. Mária Pompová	Spracovateľ ostatných častí dokumentu
5.	Mgr. Denis Toretto	Spracovateľ ostatných častí dokumentu
6.	Mgr. Mária Pompová	Facilitátor
7.	Bc. Andrea Bajnóczyová	Pomocný facilitátor
8.	Mgr. Rastislav Zubaj PhDr. Darina Barančíková	Konzultanti, členovia cestujúceho tímu
9.	PhDr. Miroslava Chovancová	Odborný garant aktivít
10.	Mgr. Lýdia Mirgová, PhD.	Konzultant, regionálny koordinátor

Obec Vyšné Ružbachy

065 02 Vyšné Ružbachy 243

IČO: 00330264, DIČ: 2020525298

Uznesenie č. 10/221/2025

z XXI. zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Vyšné Ružbachy
konaného dňa 27.02.2025

K bodu: 4. Rozvojový plán obce Vyšné Ružbachy

Obecné zastupiteľstvo vo Vyšných Ružbachoch

A: Schvaľuje

Rozvojový plán obce Vyšné Ružbachy na roky 2024 - 2030.

Hlasovanie za: 9 (Eudovít Fabis, Ing. Mária Fečíková, Ján Gončár, Matúš Hanečák, Jozef Holuj,
Jozef Nemergut, Mgr. Mária Šlachtovská, Peter Šutor, Milan Urbanec)

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Nepřítomní: 0

Mgr. Peter Martinek
starosta obce